

SUMMARY

N. Lazarev. Educational technology: evolution of concept, conceptual and rich in the pedagogical since and practical of educating.

From positions system history and pedagogical approaches transformation of concept is considered, conceptual and rich in content descriptions of educational (pedagogical) technologies in foreign and home pedagogic. Objective reasons technological of modern educational process and necessity combination of heuristic and algorithmic methods educating are found out. Authorial position of choice perspective technologies educating is expounded for successful self-realization of personality in modern terms.

Key words: educational technology, pedagogical technology, technology of educating, technological of education, heuristic and algorithmic methods of educating, self-realization of personality.

УДК 378.14:009+371.26:37.041

Т. М. Плохута

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

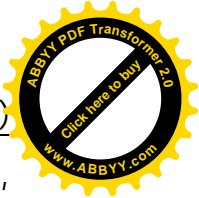
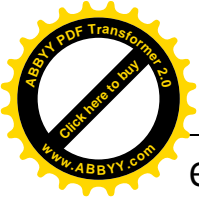
ВПЛИВ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ НА ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО САМОСТІЙНОЇ ПІЗНАВАЛЬНО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті обґрунтовано шляхи підвищення мотивації студентів до самостійної пізнавально-творчої діяльності засобами тестового контролю. Евристичні тестові завдання не лише надають можливість викладачам проводити об'єктивне, всебічне якісне і кількісне вимірювання творчих освітніх продуктів студентів, але й формують стійку мотивацію до зазначеної діяльності завдяки своїй відкритій, творчій формі та комплексу контрольних-діагностичних критеріїв.

Ключові слова: *тестовий контроль, мотивація навчання, самостійна пізнавально-творча діяльність студентів, евристичне тестове завдання, творчий освітній продукт, комплекс контрольних-діагностичних критеріїв.*

Постановка проблеми. Проблема мотивації досліджується психологами і педагогами достатньо тривалий час, проте на сьогодні вона залишається однією з найскладніших. Інтерес до вивчення мотивації обумовлений тим, що вона є одним з основних компонентів будь-якої діяльності та багато в чому визначає її ефективність. На сьогодні актуальною є позиція науковців про те, що правильно організований та своєчасний контроль сприяє формуванню стійкої позитивної навчальної мотивації. Специфіка провідного на сьогодні виду навчальної діяльності студентів – самостійної пізнавально-творчої діяльності – вимагає перегляду традиційних підходів до організації й проведення її контролю та потребує створення нового вимірювального інструментарію, здатного позитивно впливати на формування стійкої мотивації студентів до означеної діяльності.

Аналіз актуальних досліджень. Вітчизняні та зарубіжні концепції навчальної мотивації розвивають Л. Божович, В. Вілюнас, І. Джидар'ян,

Є. Ільїн, О. Леонтєв, А. Маркова, А. Маслоу, В. Мерлін, В. Онищук, С. Рубінштейн, Х. Хекхаузен та ін. Мотивація творчої діяльності досліджується у наукових працях, присвячених творчості та творчому мисленню (Д. Богоявленська, В. Дружинін, О. Матюшкін, В. Мільман, Я. Пономарьов, В. Шадриков). Дослідження проблем організації контролю навчальної діяльності проводять В. Аванесов, Б. Ананьєв, В. Беспалько, І. Лернер, Н. Тализіна та ін. Переваги застосування тестового контролю у навчальному процесі висвітлюють І. Булах, Н. Єфремова, О. Майоров, Є. Михайличев, М. Челишкова та ін.

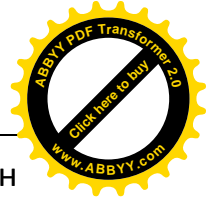
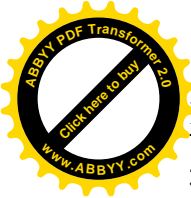
Проведений аналіз літератури показав, що проблеми контролю та мотивації навчальної діяльності знайшли своє відображення у багатьох дослідженнях. Проте питання формування навчальної мотивації самостійної пізнавально-творчої діяльності за допомогою тестового контролю не були предметом спеціальних досліджень.

У зв'язку з цим виявлено ряд суперечностей між: а) орієнтацією викладачів на використання контролю лише як інструменту фіксації навчальних досягнень і здатністю контролю впливати на формування навчальної мотивації; б) визнанням мотивації одним із важливіших факторів підвищення ефективності самостійної пізнавально-творчої діяльності студентів та відсутністю спеціальної системної роботи викладачів щодо її формування на практиці; в) необхідністю формування навчальної мотивації студентів у процесі контролю самостійної пізнавально-творчої діяльності студентів та відсутністю ефективного для досягнення цієї мети контролюючого інструментарію.

Мета статті – розкрити особливості впливу тестового контролю з використанням інноваційного тестового інструментарію – евристичного тестового завдання – на формування мотивації студентів до самостійної пізнавально-творчої діяльності.

Виклад основного матеріалу. Проблема мотивації давно стоїть перед педагогічною теорією і практикою, ще Я. Коменський писав, що всіма можливими способами необхідно запалювати у тих, хто навчається, гаряче прагнення до знань та навчання.

Під мотивами навчальної діяльності В. Онищук розуміє внутрішні імпульси, що спонукають тих, хто навчається, до уважного відношення до своїх навчальних обов'язків, наполегливості, старанності, акуратності у виконанні завдань тощо. Зовнішніми імпульсами навчальної діяльності є стимули. На думку науковця, добре розвинене почуття обов'язку є мотивом навчання, заохочення і покарання – стимулом. Мотиви і стимули

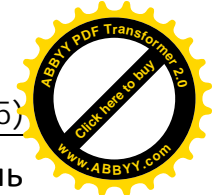
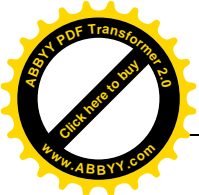
знаходяться в тісному діалектичному взаємозв'язку. Вони впливають один на одного і переходять один в одного. Наприклад, доброзичлива, строга і справедлива вимогливість до тих, хто навчається, як стимул поступово переростає в почуття відповідальності, в мотив навчання. Прагнення студентів порадувати близьких хорошими успіхами у навчанні поступово перетворюється на почуття інтелектуального задоволення навчальною працею і стає внутрішнім мотивом навчання [3, 27].

На сьогодні актуальним, особливо у рамках нашого дослідження, є питання формування мотивації навчальної діяльності студентів за допомогою контролю. Це положення підкріплюється думкою психолога Н.Тализіної про те, що зусилля викладачів мають бути націлені на подальше дослідження умов, за яких контроль сприяє розвитку позитивних мотивів навчальної діяльності та закріпленню знань, що отримуються, а функція «зворотного зв'язку» контролю сприяє позитивній навчальній мотивації, якщо здійснюється з врахуванням потреби того, хто навчається, у перевірці правильності своїх дій та з врахуванням об'єктивної успішності його праці [6, 303].

І. Каменєва у своїй дисертації доводить можливість та необхідність у ході проведення контрольних процедур цілеспрямовано формувати та, при необхідності, корегувати навчальну мотивацію студентів. Дослідник підкреслює, що правильно організований та своєчасний контроль дозволяє викладачу не лише оцінити отримані студентом знання, уміння, навички, але й підвищити їх мотивацію до навчання [1, 67].

Проте, як показує практика, у вищих навчальних закладах не приділяється достатньої уваги формуванню навчальної мотивації студентів за допомогою контролю, хоча він є однією з важливих складових сучасної управлінської діяльності викладача. Зазвичай контроль використовують лише як інструмент фіксації досягнень студента. Викладачі рідко замислюються над тим, як впливає форма, вид та час проведення контролю на ставлення студентів до навчального предмету.

Популярний на сьогодні вид контролю – тестовий контроль – вважається найефективнішим засобом вимірювання навчальних досягнень студентів. Під час організації тестового контролю викладачі успішно реалізують більшість його функцій (навчальну, виховну, орієнтуючу, діагностичну, контролюючу, розвиваючу, прогностичну, корегуючу, стимулюючу), які достатньо ґрунтовно розкрито у наукових працях І. Булах, Н. Єфремової, О. Майорова, Є. Михайличева, М. Челишкової та ін. У той же час, як зазначає І. Каменєва, мотиваційній функції контролю не приділяється достатньої уваги.

У сучасних вищих навчальних закладах тестовий контроль традиційно використовується для виявлення репродуктивних знань студентів. Можливості його застосування для вимірювання якості перебігу та результатів самостійної пізнавально-творчої діяльності студентів ще недостатньо досліджені.

У ході дослідження теоретично обґрунтовано та експериментально доведено можливість проведення тестового контролю самостійної пізнавально-творчої діяльності засобами евристичних тестових завдань (ЕТЗ) [5]. Останні зарекомендували себе не лише як об'єктивний, валідний, надійний контроль-діагностичний інструментарій, але й як засіб, що ефективно впливає на мотиваційний компонент навчання.

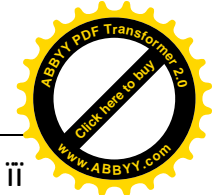
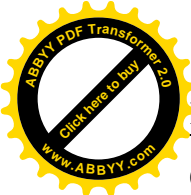
Яким же чином ЕТЗ впливає на формування мотивації студентів до самостійної пізнавально-творчої діяльності?

Щоб відповісти на це запитання, найголовніше, що треба пам'ятати, це те, що у навчальній діяльності, особливо пізнавально-творчого характеру, головним мотивом виступає пізнавальний інтерес. У ЕТЗ найважливішим джерелом розвитку пізнавального інтересу студентів є його зміст. Контрольне завдання важливо формулювати таким чином, щоб виникала потреба розв'язати поставлену проблему та бажання залучитися до процесу знаходження оригінального її розв'язання. Якщо завдання звучить сухо або незрозуміло, «не зачіпає» пізнавальних інтересів студента, його особистісний досвід або актуальну проблему сучасного життя, науки, то шансів на якісний результат виконання ЕТЗ не доводиться чекати.

Проте слід пам'ятати, що цікавого формулювання завдання недостатньо для формування пізнавального інтересу з тої причини, що окремим студентам воно може здатися дійсно привабливим, а інші залишаться байдужими. Щоб виправити цю ситуацію, викладач має надавати студентам право переформулювати тему завдання або запропонувати нову у відповідності до їхніх пізнавальних інтересів.

Інтерес має викликати не лише цікава для студента тематика ЕТЗ, але й, головним чином, сам процес набуття нових знань. Під час виконання пізнавально-творчого завдання студент має можливість проводити спостереження та формулювати власні висновки спостережень, оволодіти евристичними способами розв'язання пізнавально-творчих завдань, аналізувати та узагальнювати нові отримані факти, самостійно або за допомогою викладача долати труднощі та перешкоди на шляху до поставленої мети.

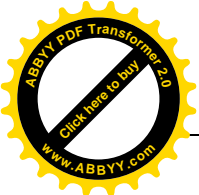
Тісно пов'язаний із формуванням мотивації студентів до самостійної пізнавально-творчої діяльності і проблемний характер ЕТЗ. Проблему слід

ставити таким чином, щоб вона визивала гостру зацікавленість, а її розв'язання стало б для студента потребою та принесло йому інтелектуальне задоволення, насолоду. ЕТЗ має викликати особливо гостру суперечність між наявними у студента знаннями та новими фактами, для пояснення яких означених знань недостатньо. Така проблема зумовить необхідність низки конкретних пізнавальних запитань, які будуть виникати у студента в процесі розв'язання завдання. При цьому він послідовно переходитиме від розгляду одних питань до інших, залучаючи до процесу роздуму все більшу їх кількість і керуючись при цьому логікою, як спочатку сформованої проблеми, так і нових, що виникають у ході її розв'язання. П. Підкасистий звертає увагу на те, що ці нові, «вторинні» проблеми з часом «витіснятимуть» центральну, – це означає, що студент навчився орієнтуватися в змісті матеріалу, що вивчається [4, 21].

Важливе значення у формуванні та розвитку мотивації студентів до самостійної пізнавально-творчої діяльності грає цілепокладання – процес самостійного визначення мети діяльності. Під метою розуміється передбачуваний результат дії, спрямованої на предмет, за допомогою якого людина має намір задовольнити ту або іншу потребу. У ході виконання ЕТЗ студенту надається можливість переформулювати мету завдання або поставити свою власну. Уміння ставити мету – показник зрілості мотиваційної сфери тих, хто навчається, здатність до цілепокладання – один з вольових компонентів мотивації. Ця здатність лежить в основі подальшої успішної професійно-творчої діяльності студентів [2, 34].

ЕТЗ дають студенту можливість не просто самостійно вивчати новий матеріал, а конструювати власні знання про реальні, цікаві для нього об'єкти пізнання. Відкриті ЕТЗ, на відміну від традиційних тестів закритої форми з запропонованими варіантами відповідей, не мають однозначних шляхів та результатів їх виконання, вони лише передбачають можливий напрямок самостійної пізнавально-творчої діяльності студента. За допомогою ЕТЗ студент залучається до активної пошукової, дослідницької діяльності, яка приносить йому інтелектуальне задоволення, радість пізнання. Творчий характер ЕТЗ – можливість створення нового особистісно значущого продукту – забезпечує розвиток мотиву творчих досягнень. Результат, який отримує студент, завжди унікальний та відбиває ступень творчого самовираження особистості. ЕТЗ спонукають студентів до самостійності в судженнях, передбачає рівноправність учасників пізнавально-творчої взаємодії та визнання активної ролі студента як суб'єкта навчального процесу.

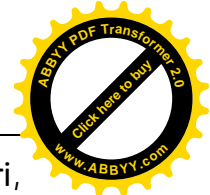
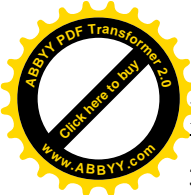

Одним з ефективних прийомів збудження, підтримки і розвитку мотивів є усвідомлення теоретичної та практичної значущості ЕТЗ. Враховуючи особливості студентського віку (гостру необхідність у задоволенні професійно-творчих потреб), тестові завдання евристичного характеру розробляються у відповідності до майбутньої спеціальності студентів. Якщо останні дізнаються, що нові знання, здобуті під час виконання ЕТЗ, широко застосовуються на практиці, у житті або стануть їм у нагоді в процесі подальшого навчання, вони будуть намагатися їх освоїти більш ґрунтовно.

Важливою умовою для формування мотивації студентів до самостійної пізнавально-творчої діяльності за допомогою ЕТЗ є загальна емоційна атмосфера, що створюється викладачем на всіх етапах зазначеної діяльності. Остання має ґрунтуватися на доброзичливості, адекватному сприйнятті думок та позицій особистості студента, прагненні допомогти, партнерстві. Роль викладача децентрується, переосмислюється й реалізується у фасилітації (підтримці, заохоченні), координації інформаційних потоків, організації обговорення проблем та пошуку істини під час консультацій. Тут важливе значення надається атракції (приваблюванню), здатності суб'єктів пізнавально-творчої діяльності сприймати й приймати одне одного, бути позитивно налаштованими. Це вимагає гнучкості, зосередженості на партнері, здатності йти на компроміси, готовності змінювати свої думки, бачити ситуацію очима інших. Особлива увага надається педагогічній емпатії, антиципації та інтуїції як здатності бачити особливості іншої людини, не вдаючись до логічної аргументації.

Мотиви престижу і самоствердження студентів можуть бути підключені спеціальним виділенням викладачем моментів змагання або оригінальності виконання ЕТЗ: «Хто з вас зуміє запропонувати кращий варіант розв'язання поставленого завдання?», «Хто зуміє знайти найбільше число протиріч у проблемі?», «Хто дасть найбільш чітку класифікацію доки недостатньо систематизованих явищ?» і т. п.

У ході самостійної пізнавально-творчої діяльності ефективними виявляються також зовнішні не формальні, а орієнтовані на індивідуальність студента спонукання. Наприклад, викладач на одному з перших занять або в ході індивідуальної бесіди говорить, що хоче побачити науковий потенціал студента, познайомитися з особливостями стилю його мислення тощо, а проблемна тематика ЕТЗ дає можливість студенту найближчим часом проявити себе. Корисно також чітко визначати терміни, до яких має бути

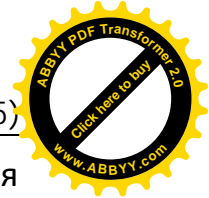
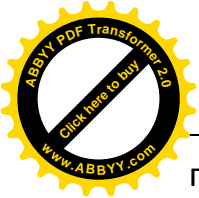

завершений той чи інший етап самостійної пізнавально-творчої діяльності, окреслювати санкції, які будуть застосовуватися до тих, хто не буде укладатися у зазначені часові рамки. Мета цих зовнішніх спонукань – лише посилити ще, можливо, не зміцнілі внутрішні мотиви.

Одним із важливих прийомів мотивації під час виконання ЕТЗ є створення ситуації успішності самостійної пізнавально-творчої діяльності. Викладачу слід пам'ятати, що творчість – це дуже складна, емоційно напружена діяльність. У ході такої діяльності іноді виникають моменти психологічного «ступору», коли студенти заходять у «глухий кут», не знають, що робити далі, втрачають віру у свої сили та надію на успішне розв'язання поставленого завдання. Тому особливо важливо проводити проміжний контроль-діагностику виконання ЕТЗ у формі консультацій для своєчасного виявлення та усунення ускладнень, недоліків і помилок. У ході таких зустрічей викладач може порадити студенту, як можна подолати труднощі, демонструючи при цьому оптимістичні надії на покращення результатів самостійної пізнавально-творчої діяльності. Тут у нагоді стануть евристичні запитання викладача, які наштовхнуть студента на правильний шлях розв'язання поставленого пізнавально-творчого завдання. Подібні евристичні бесіди-консультації, які обов'язково проводяться на позитивній емоціональній ноті, як правило підбадьорюють студентів, вселяють впевненість у власних силах, задоволення від подолання труднощів, дають їм зрозуміти, що їхні зусилля, спрямовані на оволодіння новими знаннями, не залишаються марними. У студентів поступово з'являється відчуття успіху, душевний та емоційний підйом, радість пізнання і, як результат, достатній інтерес до продовження виконання ЕТЗ.

Оцінювання результатів виконання ЕТЗ (зовнішніх – творчих продуктів та внутрішніх – змін, які відбулися у креативній, пізнавальній та оргдіяльній сферах особистості) є зовнішнім стимулом самостійної пізнавально-творчої діяльності студентів. Проте В. Онищук зазначає, якщо старання тих, хто навчається, оцінюються викладачем справедливо й доброзичливо, при постійній готовності викладача прийти на допомогу, оцінювання поступово може перейти у внутрішній мотив, який тісно пов'язаний з інтересом до навчання, відчуттям задоволення успіхом, радістю від подолання перешкод та досягнення мети [3, 34–35]. При цьому позитивна оцінка, виставлена на основі глибокого обґрунтування досягнень, заохочує студентів до більш вагомих успіхів, а негативна оцінка націлює їх на виправлення недоліків та ліквідацію прогалин у знаннях.

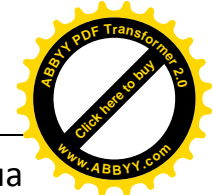
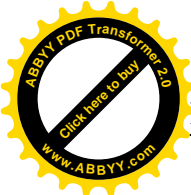
У сучасній вищій школі контроль та оцінювання творчих продуктів студентів досить часто носить суб'єктивний характер: викладачі не

пояснюють студентам за що знизили оцінку, переходять на оцінювання особистісних якостей студентів, а не результатів їхньої діяльності. Все це дуже часто демотивує студентів. З метою уникнення такої ситуації ЕТЗ оснащені комплексом ретельно розроблених критеріїв, які дають можливість проведення об'єктивного вимірювання якості та оцінювання пізнавально-творчих продуктів студентів. Оцінка має надавати якісний, а не лише кількісний аналіз результатів самостійної пізнавально-творчої діяльності студентів, викладач має підкреслювати позитивні моменти діяльності, обґрунтовувати причини недоліків творчих продуктів, а не лише констатувати їх наявність. Оцінювання на критеріальній основі дає можливість студенту побачити свій особистісний навчальний приріст по відношенню не до норми, а до своїх попередніх досягнень, що достатньо сильно мотивує до продовження пізнавальної діяльності.

Слід пам'ятати, що у ході розв'язання евристичних тестових завдань, важливим є не лише зовнішній результат – створений творчий продукт, але й сам перебіг самостійної пізнавально-творчої діяльності, спрямований на досягнення поставленої мети. Проте більшість існуючих на сьогодні методів контролю та оцінювання дотепер орієнтовані лише на досягнутий результат. Контроль та оцінювання процесуального компоненту самостійної пізнавально-творчої діяльності студентів, тобто аналіз того, як було досягнуто тих чи інших результатів, проводиться вкрай рідко. У зв'язку з цим аналіз літератури та анкетування студентів показали, що для них значущим є не тільки результат навчальної праці (створений творчий освітній продукт), але й процес його досягнення. Орієнтація викладача на контроль та оцінювання лише кінцевих результатів – творчих освітніх продуктів – може призвести до суттєвої розбіжності між оцінкою, яку отримує студент, та його власною самооцінкою, що може знизити мотивацію самостійної діяльності пізнавально-творчого характеру та спричинити негативне ставлення до навчання в цілому. З метою уникнення цієї проблеми ЕТЗ оснащені комплексом контрольно-діагностичних критеріїв для ефективного вимірювання перебігу самостійної пізнавально-творчої діяльності студентів.

Зазначені вище характерні ознаки ЕТЗ позитивно впливають на формування у студентів сукупності «внутрішніх» та «зовнішніх» мотивів, що визначають спрямованість, інтенсивність й особистісний сенс самостійної пізнавально-творчої діяльності студентів. Очевидно, що під час формування мотивації студентів до самостійної пізнавально-творчої діяльності акцент слід ставити саме на внутрішню мотивацію досягнення.

Висновки. Таким чином, особливість впливу тестового контролю на формування стійкої позитивної мотивації студентів до самостійної пізнавально-творчої діяльності полягає в тому, щоб породжувати у тих, хто навчається, інтерес до зазначеної діяльності, відчуття її значущості для його професійно-творчої самореалізації, сприяти усвідомленню рефлексивного характеру пізнавально-творчої діяльності та особистої значущості оцінки такої діяльності.

Тестовий контроль за допомогою ЕТЗ разом з фіксацією змін у здійсненні самостійної пізнавально-творчої діяльності, її динаміки здатен допомогти викладачу звернути увагу того, хто навчається, на ті можливості, які ним не до кінця використані, підтримати позитивну мотивацію, спрямувати на постановку нової навчальної мети.

ЛІТЕРАТУРА

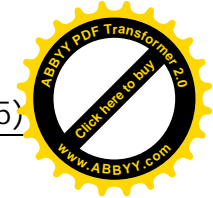
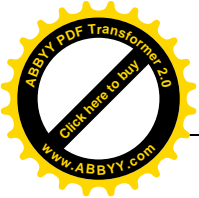
1. Каменева И. О. Контроль как средство формирования учебной мотивации студентов высших учебных заведений : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / И. О. Каменева. – Саранск, 2009. – 161 с.
2. Костюк Н. В. Развитие позитивной мотивации к обучению учащихся начального профессионального образования : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Н. В. Костюк. – Кемерово, 2004. – 193 с.
3. Онищук В. А. Урок в современной школе: Пособие для учителей / В. А. Онищук. – М. : Просвещение, 1981. – 191 с.
4. Пидкасистый П. И. Самостоятельная познавательная деятельность школьников в обучении / П. И. Пидкасистый. – М., 1980. – 240 с.
5. Плохута Т. М. Евристичне тестове завдання як ефективний засіб діагностики й оцінювання самостійної пізнавально-творчої діяльності студентів / Т. М. Плохута // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи: Збірник наукових праць / За заг. ред. проф. В. І. Євдокимова і проф. О. М. Микитюка / Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2011. – Вип. 35. – С. 97–107.
6. Талызина Н. Ф. Управление процессом усвоения знаний / Н. Ф. Талызина. – М. : изд-во МГУ, 1975. – 343 с.

РЕЗЮМЕ

Т. Н. Плохута. Влияние тестового контроля на формирование мотивации студентов к самостоятельной познавательной-творческой деятельности.

В статье обоснованы пути повышения мотивации студентов к самостоятельной познавательной-творческой деятельности средствами тестового контроля. Эвристические тестовые задания не только предоставляют возможность преподавателям проводить объективное качественное и количественное измерение творческих образовательных продуктов студентов, но и формируют устойчивую мотивацию к указанной деятельности благодаря своей открытой, творческой форме и комплексу контрольно-диагностических критериев.

Ключевые слова: *тестовый контроль, мотивация обучения, самостоятельная познавательная-творческая деятельность студентов, эвристическое тестовое задание, творческий образовательный продукт, комплекс контрольно-диагностических критериев.*

SUMMARY

T. Plokhuta. Influence of test control on the formation of students' motivation to independent cognitive and creative activity.

The article highlights the ways of improving students' motivation to independent cognitive and creative activity by means of test control. Heuristic test tasks do not only provide an opportunity to teachers to conduct an objective qualitative and quantitative measurement of students' creative educational products, but also form a stable motivation of students to this activity due to their open, creative form and complex of control and diagnostic criteria.

Key words: test control, motivation, students' independent cognitive and creative activity, heuristic test task, creative educational product, complex of control and diagnostic criteria.

УДК 377.6:821.161.1

Я. І. Проскуркіна

Інститут педагогічної освіти
і освіти дорослих НАПН України

ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ЧИННИК САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

У статті розглядається поняття професійно-комунікативної компетентності іноземних абітурієнтів як невід'ємної складової їх самореалізації, питання формування їх професійно-комунікативної компетентності на етапі допрофесійної підготовки на підготовчому факультеті університету; аналізуються умови, що впливають на її розвиток.

Ключові слова: професійна самореалізація, професійно-комунікативна компетентність, іноземні студенти, умови формування, підготовчі факультети.

Постановка проблеми. В останні десятиріччя активно розвиваються міжнародні освітні зв'язки вищої школи України, складовою яких є навчання іноземних громадян. Традиційно першим ступенем вищої освіти для іноземних громадян стає підготовчий факультет. Попереднє ознайомлення з університетським середовищем і прилучення до традицій української академічної школи на етапі підготовчого факультету дає можливість скоригувати траєкторію особистісного і професійного розвитку, створює позитивні умови для успішної самореалізації іноземних абітурієнтів. На цьому етапі закладаються когнітивні основи їхньої майбутньої професійної підготовки, виробляється здатність орієнтуватися в обраній професійній сфері нерідною для них мовою, формуються основи професійної мовної компетентності.

Аналіз актуальних досліджень. Опрацювання наукових джерел вітчизняної і зарубіжної педагогіки засвідчує, що в теорії і практиці вищої освіти накопичено певний досвід з питань професійної самореалізації і професійної майстерності (О. Дубасенюк, Н. Гузій, І. Зязюн, Л. Лідак,